

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 2 / 2018

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

**LIDERZY MAŁOPOLSKIEJ
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ**

AKTUALNOŚCI

MAŁOPOLSKI FESTIWAL INNOWACJI

MAŁOPOLSKI INKUBATOR INNOWACJI SPOŁECZNYCH

**SPRAWDZONE ROZWIĄZANIA, KTÓRE MOGĄ
ZMIENIĆ RZECZYWISTOŚĆ OSÓB ZALEŻNYCH**

es.O.es

Publikacja powstała w ramach projektu „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

www.rops.krakow.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - Redaktor naczelny

Rafał Barański

Anita Parszewska

Iwona Hirsch- Chojnacka

Okładka i skład:

BEZobaw Agencja Reklamowa

ul. Powstańców 25A, 31-422 Kraków

e-mail: biuro@bezobaw.pl

www.bezobaw.pl

ISSN 978-83-60242-85-8

Nakład: 500 egz.

Druk:

Przedsiębiorstwo Poligraficzno-Usługowe MULTIGRAF s.c. Rafał Ellert, Jarosław Tomczuk

ul. Bielicka 76C

85-135 Bydgoszcz

e-mail: multigraf1972@wp.pl

Wydawnictwo współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki ekonomii społecznej i innowacji społecznych z Państwa terenów.

es.O.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP

■ AKTUALNOŚCI

Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2018 wybrany!.....3

Społeczny wymiar innowacji -
czyli słów kilka o Małopolskim Festiwalu Innowacji5

Krakowskie Centrum Informacji i Wsparcia dla Opiekunów Osób
Niesamodzielných - Nowa propozycja pomocy i wsparcia7

Cała Małopolska świętowała Dzień Godności Osób
z Niepełnosprawnością Intelektualną.....8

■ SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

„Chcemy, aby wszyscy którzy wchodzą do nas jako goście, wychodzili jako
przyjaciele” Wywiad z Panią Barbarą Palichleb - Prezes Beskidzkiej Spółdzielni
Socjalnej - Małopolskim Liderem Przedsiębiorczości Społecznej 2018.10

Licealiści z Biecza plus Erasmus+... czyli Przedsiębiorczość Społeczna nie tylko
we Francji.13

Targi Ekonomii Społecznej15

Gospodarstwa opiekuńcze - innowacyjna odpowiedź na problemy społeczne
na obszarach wiejskich w Polsce20

■ MAŁOPOLSKI INKUBATOR INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Przegląd innowacji społecznych - to tu zaczyna się historia! 22

Galeria małopolskich innowacji społecznych 28

Kiedy wiemy, że innowacja społeczna działa?..... 29

■ PROJEKT SAMI-DZIELNI!

Sami-dzielni! - nowa perspektywa mieszkalnictwa wspomaganego31

WSTĘP

Szanowni Państwo!

Nowoczesne technologie w coraz większym stopniu kształtują rzeczywistość, która nas otacza, także w wymiarze społecznym. Tworzą one szansę dla lepszego zaspokajania potrzeb Małopolan oraz warunki do rozwoju społeczno - ekonomicznego regionu. Ostatni globalny kryzys gospodarczy uwypuklił całą gamę problemów współczesnych społeczeństw, ukazując w ten sposób nowe obszary do działania dla samorządów, które najlepiej znają potrzeby mieszkańców i możliwości leżące w lokalnym potencjale.

Korzystając z zasobów technologii świata biznesu i nauki, dostrzegliśmy, że innowacyjne rozwiązania mogą stanowić skuteczny sposób reagowania na wyzwania społeczne, w obliczu których stoją nie tylko samorządy, ale i państwa, a także cała UE. Postawiliśmy na pomoc w poszukiwaniu nowych rozwiązań w sferze publicznej i prywatnej, poprzez pobudzanie kreatywności, innowacyjnych i niestandardowych rozwiązań, które odpowiadałyby na bezpośrednie potrzeby społeczne. Zaczęliśmy głośno mówić o „społecznym wymiarze innowacji”, który stał się myślą przewodnią i po raz pierwszy „wystąpił” indywidualnie na tegorocznym Małopolskim Festiwalu Innowacji. To jedyne tego typu wydarzenie w regionie, podczas którego, jako Samorząd i mieszkańcy, jesteśmy blisko wszelkiego rodzaju innowacji. Odwiedzamy nowoczesne laboratoria, obserwujemy pokazy multimedialnych technologii, spotykamy się z kreatorami innowacyjnych rozwiązań, uczestniczymy w kreatywnych warsztatach. Pokazujemy jak wdrażane są najnowocześniejsze technologie i innowacje społeczne, ale również jak zmienia się otoczenie w świecie innowacji - jak odnaleźć się na rynku pracy, kierować zespołem, realizować badania i komercjalizować pomysły. Podczas szkoleń i spotkań informacyjnych zdobywamy praktyczne i ważne informacje dotyczące m.in. finansów, ochrony własności przemysłowej czy też komercjalizacji wynalazków. Wszystko po to by zaszcześcić dobre praktyki wśród młodych ludzi, obudzić zainteresowanie utalentowanych osób poszukujących swojej zawodowej drogi, promować pomysły wśród potencjalnych inwestorów, a przede wszystkim pokazać, że „innowacja się opłaca”, a kreować ją może każdy z nas.

Wszystko wskazuje na to, że małopolskie innowacje społeczne znalazły dla siebie miejsce i dobrze się czują w gronie nauki i biznesu. Jako Samorząd, bardzo liczymy na to, że ich autorzy wypracują sobie renomę atrakcyjnego partnera i nawiążą relacje współpracy, na których skorzysta Małopolska i jej mieszkańcy, co my jako Samorząd będziemy mocno wspierać i w miarę możliwości ułatwiać.

Wojciech Kozak

Wicemarszałek Województwa Małopolskiego

MAŁOPOLSKA

Szanowni Państwo!

Dzisiaj z dumą mogę powiedzieć, że w Małopolsce stworzyliśmy i udostępniiliśmy start-up'ową przestrzeń dla działań Innowatorów Społecznych, czyli szansę do opracowania, zweryfikowania i zaistnienia nowatorskich rozwiązań. W Małopolskim Inkubatorze Innowacji Społecznych, od prawie dwóch lat inspirujemy, wspieramy i promujemy innowacyjne rozwiązania kreowane przez Małopolan dla Małopolan. W tym czasie skupiliśmy grupę osób świadomych społecznie i zaangażowanych, które szukają różnych dróg i możliwości mierzenia się z wyzwaniami jakie stawia przed nami społeczeństwo i współczesność.

Dziś wiem, że inwestycja w innowacje społeczne, choć ryzykowna i nie dająca gwarancji sukcesu była opłacalna, głównie z perspektywy korzyści społecznych. W maju zakończyliśmy testy innowacji przyjętych do realizacji w I turze konkursu, a teraz zmierzmy się z wyborem spośród nich takich, które mają największy potencjał do wdrożenia na szeroką skalę. To ogromny sukces, będący zwieńczeniem podjętego ryzyka i ogromu pracy wielu osób, ale także odwagi dla zaakceptowania porażki i uznania, że nauka z niej płynąca stanowi swoisty sukces.

Mam przekonanie, że działania, które w 2016 roku wydawały się ryzykowne - stanowiły spiritus movens dla optymalizacji ekosystemu innowacji społecznych. Obecnie chcemy dać szansę małopolskim innowacjom zaistnienia nie tylko w regionie, ale również w Polsce i świecie, otwierając drzwi i dając możliwość wyboru metod działania, oraz zapraszając do współpracy wszystkich, w których dostrzegamy potencjał, sięgający dużo dalej niż granice Małopolski. Rozwiązania nad którymi pracujemy dziś mają realną szansę wpłynąć na kształt zarówno działań z zakresu ekonomii społecznej, jak i pomocy świadczonej osobom zależnym w przyszłości.

Czy Innowatorzy podejmą wyzwanie i pójdą dalej? Bardzo do tego zachęcamy i stale szukamy sposobów, aby móc ich wspierać w miarę dostrzeżonych możliwości. Mam nadzieję, że to wydanie es.O.es, poprzez przedstawienie dobrych praktyk i innowacyjnych inicjatyw, przyczyni się do zainspirowania Państwa i zaowocuje wysoką liczbą nowatorskich pomysłów.

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS KRAKÓW
INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

AKTUALNOŚCI

MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2018 WYBRANY!

7 czerwca 2018 r. gmach Opery Krakowskiej zgromadził wielu gości zajmujących się tematyką ekonomii społecznej. Wśród nich znaleźli się przedstawiciele ministerstw, Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek samorządu terytorialnego z województwa małopolskiego, organizacji biznesowych, przedsiębiorstw społecznych i mediów.

Wszystko to za sprawą dorocznej, uroczystej Gali wręczenia nagród w konkursie pn. „Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej”, która w tym roku odbyła się już po raz ósmy. Organizatorem konkursu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (ROPS) - instytucja wspierająca podmioty ekonomii społecznej (PES) w Małopolsce. Wyróżnienie najprężniej działających PES w naszym regionie możliwe jest dzięki realizacji projektu pn. „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”, który współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Patronat nad wydarzeniem objęli: Marszałek Województwa Małopolskiego, Małopolska Loża Business Centre Club, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Małopolski Fundusz Ekonomii Społecznej oraz Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych. Przedsięwzięcie wsparł medialnie Oddział Terenowy TVP S.A. w Krakowie.

Zebranych gości powitał Pan Wojciech Kozak - Wicemarszałek Województwa Małopolskiego, który docenił działania ROPS w zakresie rozwoju ekonomii społecznej i wyraził uznanie dla działalności firm społecznych, które na co dzień, oprócz osiągania zysku, realizują ważne cele społeczne.

Wśród nagrodzonych w 2018 r. podmiotów znalazły się:

■ **Beskidzka Spółdzielnia Socjalna**, która otrzymała tytuł *Małopolskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej 2018*. Firma ta potwierdza, że efektywnie prowadzona działalność gospodarcza zależy od silnego i solidarnego zespołu pracowniczego. Spółdzielnia prowadzi w Suchoj Beskidzkiej restaurację pn. „Marchewkowe Pole”. Została założona przez grupę bezrobotnych osób, które chciały zmienić swoje życie na lepsze.

■ **Fundacja „Mamo Pracuj”**, która otrzymała wyróżnienie za kształtowanie w przestrzeni

publicznej wiarygodnego przekazu eksponującego możliwość godzenia pracy zawodowej kobiet z macierzyństwem. Fundacja wyrównuje szanse kobiet na rynku pracy, prowadzi portal internetowy z ofertami pracy, a także realizuje projekt edukacyjny „#MamoPracuj w IT”.

■ **Gmina Iwanowice** oraz **Gmina Słupnice** zostały nagrodzone w kategorii „Samorząd Przyjazny Ekonomii Społecznej”. Pierwsza z nich została doceniona za podejmowanie działań w zakresie rozwoju lokalnej społeczności, uwzględniając ekonomię społeczną i integrację mieszkańców. Druga natomiast została wyróżniona za zaangażowanie PES w realizację inicjatyw społecznych skierowanych do dzieci, seniorów i osób nieaktywnych zawodowo.

■ **Firma State Street Bank International** została nagrodzona za wolontariat

pracowniczy i wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych, przyznając jej tytuł *Biznesu Przyjaznego Ekonomii Społecznej w Mało-polsce*.

■ **Usługowa Spółdzielnia Inwalidów ze Skawiny** otrzymała natomiast nagrodę publiczności za swoją działalność w zakresie ochrony osób i mienia. Laureata wybrali internauci.

Do realizacji idei konkursu przyczyniły się także Małopolskie Parki Przemysłowe oraz Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy, które ufundowały nagrody dla zwycięzców.

Wydarzeniu towarzyszyła oprawa muzyczna w postaci przepięknych arii operowych i operetkowych wykonywanych przez solistów Opery Krakowskiej.

Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej to konkurs, który nagradza podmioty łączące prowadzenie działalności gospodarczej z realizacją celów społecznych. To niewątpliwie instytucje, którym nieobca jest wrażliwość społeczna i chęć poprawy bytu najbardziej wykluczonych społecznie osób. Dają one dowód na to, że bezrobotne kobiety, które od dawna szukały pracy mogą założyć wspólny

interes, że osoby po uzależnieniach mogą podjąć ponowne zatrudnienie, a także, że niepełnosprawni mogą okazać się całkiem sprawni na rynku pracy.

Profil działalności takich firm jest zróżnicowany. Znajdziemy tam usługi gastronomiczne, rehabilitacyjne, opiekuńcze, porządkowe czy turystyczne. Szeroki wachlarz moż-

liwości. Należy również podkreślić, że firmy społeczne stanowią dobrą alternatywę dla firm komercyjnych, zwłaszcza na rynkach lokalnych, gdzie z powodzeniem mogą wykonywać potrzebne usługi. Jednostki samorządu terytorialnego czy szkoły mają możliwość zlecenia ich firmom społecznym. Do najpopularniejszych tego typu usług należą usługi porządkowe i cateringowe. Współpraca z takimi podmiotami

wpływa na rozwój gminy i całej społeczności lokalnej.

W województwie małopolskim istnieje wiele podmiotów ekonomii społecznej. Prowadzą np. restauracje, bistra czy przedszkola. Warto je poznać i sprawdzić czy przypadkiem nie znajdują się w naszej najbliższej okolicy.

Gala „Małopolskiego Lidera Ekonomii Społecznej” to wydarzenie, w trakcie którego PES stają się bardziej widoczne, a ich działalność dobrze wyeksponowana. Dzięki narzędziu opracowanemu przez ROPS w Krakowie - sklepowi internetowemu znajdującemu się na stronie: www.es.malopolska.pl, każdy może wesprzeć takie podmioty poprzez zakup ciekawych produktów lub zamówienie usług przez nie świadczonych. Może zakup od podmiotów ekonomii

społecznej okaże się ciekawą alternatywą dla tradycyjnych zakupów?

Maria Kucińska

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

SPOŁECZNY WYMIAR INNOWACJI - CZYLI SŁÓW KILKA O MAŁOPOLSKIM FESTIWALU INNOWACJI

Czy rozwój nowoczesnych technologii powoduje, że potrzebujemy innowacji społecznych, aby nadążać za wyzwaniami współczesnego społeczeństwa? Czy innowacje społeczne mogą być korzystne zarówno dla przedsiębiorcy w postaci zysku oraz odbiorców, rozwiązując ich realne problemy? Jak je projektować, aby przyniosły obustronne korzyści? W jaki sposób skutecznie łączyć role społecznika oraz przedsiębiorcy oraz jakie cechy powinien posiadać innowator społeczny? To tylko nieliczne pytania, jakie zadawali sobie uczestnicy VIII Małopolskiego Festiwalu Innowacji, który odbył się w naszym regionie w dniach od 4 do 10 czerwca 2018 r.

Małopolski Festiwal Innowacji to projekt, którego założeniem jest stworzenie kompleksowego systemu promowania szeroko pojętej innowacyjności, przedsiębiorczości oraz wspieranie innowacyjnych MŚP z Małopolski, w szczególności w obszarach małopolskich inteligentnych specjalizacji. Swoim zasięgiem obejmuje całe województwo, czego dowodem są wydarzenia zorganizowane m.in. w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu, Słomnikach, Chrzanowie, Bolechowicach, Balicach, Nowym Targu czy Proszowicach. Tematem tegorocznej edycji Festiwalu były innowacje społeczne. Współczesne społeczeństwa mają ogromną siłę, by dokonywać zmian społecznych, ale również wspierać inicjatywy, które w ich oczach są szczególnie potrzebne. Dla przedsiębiorców te zmiany są wyzwaniem, a jednocześnie szansą, dzięki której mogą rozwijać się i skutecznie konkurować

z innymi. Słowem-kluczem tematyki innowacji społecznych jest współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i nauką. To właśnie na styku różnych sektorów można znaleźć rewolucyjne rozwiązania, które nie tylko przyniosą zyski przedsiębiorcom, ale również przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych.

Nowoczesne technologie zmieniają świat i społeczeństwo, natomiast

ostatni globalny kryzys gospodarczy wypuklił całą gamę problemów współczesnych społeczeństw. Coraz częściej sposobem reagowania na wyzwania społeczne stają się innowacyjne rozwiązania. Czy mogą one pomóc w radzeniu sobie z wyzwaniami społecznymi, w obliczu których stoi UE, m.in. poprzez pobudzenie kreatywności i pomoc w poszukiwaniu nowych rozwiązań w sferze publicznej i prywatnej? Czy każda innowacja może mieć lub powinna mieć społeczny wymiar, zmieniać sposób funkcjonowania poszczególnych ludzi lub całych społeczeństw? Odpowiedzi na te i wiele innych pytań szukano podczas konferencji „Społeczny wymiar innowacji”, która odbyła się 4 czerwca 2018 r. w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha” w Krakowie i zainauguowała VIII Małopolski Festiwal Innowacji.

Blisko 150 uczestników konferencji miało okazję wysłuchać i wziąć czynny udział w dwóch dyskusjach panelowych, których ekspertami byli przedstawiciele m.in. Komisji Europejskiej ds. innowacji społecznych, fundacji, spółdzielni socjalnych, uczelni wyższych, małopolskiego środowiska startupowego czy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie. Głównymi punktami wydarzenia były wystąpienia gości specjalnych: prof. Rafała Ohme, eksperta w dziedzinie emocji i neuronauki konsumencieckiej, który mówił o tym, że intuicja, a nie rozum, jest najlepszym instrumentem odczytywania tego, co dzieje się między ludźmi, oraz Jowity Michalskiej, prezes Fundacji Digital University, która na podstawie śmiałych tez futurologów z Doliny Krzemowej uzmysłowiła nam jak

bardzo technologia wpłynie na świat w ciągu najbliższych 20 lat.

Nieodłącznym elementem Festiwalu była również wystawa wynalazków, prezentowana podczas konferencji inauguracyjnej. Była to specjalna strefa, w której małopolscy naukowcy i przedsiębiorcy prezentowali swoje innowacyjne rozwiązania. Wśród nich znalazły się m.in. inteligentny inhalator Find Air; Nanokapsuła, która dostarcza do organizmu wybrane substancje o charakterze leczniczym; innowacyjny system oparty na technologii BLE - projekt, który umożliwia osobom niewidomym i niedowidzącym poruszanie się komunikacją miejską; stacja ładowania pojazdów elektrycznych czy projekt koncepcyjny pojazdu przyszłości (HAIBU).

Małopolski Festiwal Innowacji to nie tylko promocja i popularyzacja szeroko pojętej innowacyjności, to także konkretne działania, które podejmujemy na rzecz wsparcia działań społecznych. Podczas konferencji inauguracyjnej MFI Jacek Krupa, Marszałek Województwa Małopolskiego, wręczył czek na kwotę 10.000 zł na rozwój projektu Szkoła 3.0 krakowskiej Fundacji Sarigato. Szkoła 3.0 to projekt edukacyjny, którego celem jest niesienie długotrwałego wsparcia dzieciom

z domów dziecka. Przewiduje naukę programowania dla najmłodszych, by dać dzieciom szansę na lepszy rozwój i start w dorosłość.

Innowacje społeczne spotykamy w różnych obszarach, m.in.: służbie zdrowia, IT (np. dostęp do oprogramowania open source), edukacji (np. e-learning), przedsiębiorczości (np. przedsiębiorstwa społeczne, Crowdfunding) czy administracji (open data). Aby jeszcze bardziej zgłębić temat, w ramach Małopolskiego Festiwalu Innowacji odbyły się także warsztaty organizowane przez Województwo Małopolskie. Jednym z nich była

seria spotkań „Przy kawie o innowacjach”, podczas których swoją ekspercką wiedzę dzielili się prowadzący - specjaliści w swojej branży. Podczas tegorocznej edycji Festiwalu uczestnicy spotkań „przy kawie” mieli okazję porozmawiać z nimi m.in. o ochronie praw własności intelektualnej w procesie tworzenia innowacji, zaczerpnąć inspiracji do działania od

lokalnych innowatorów czy zapoznać się z koncepcją „Circular economy”.

Małopolski Festiwal Innowacji nie miałby szansy stać się tak atrakcyjny, gdyby nie jego partnerzy. Festiwal to przecież cały tydzień bogaty w liczne wydarzenia organizowane przez małopolskie firmy oraz instytucje, które wspólnie chcą działać na rzecz kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości. W tegorocznej edycji mieliśmy okazję gościć w takich instytucjach, jak: Muzeum Lotnictwa Polskiego, Instytut Zaawansowanych Technologii Wytwarzania, Centrum Edukacji Lotniczej Kraków Airport, Narodowe Centrum Promieniowania Synchrotronowego SOLARIS czy Instytut Farmakologii PAN. Partnerzy zorganizowali wiele inspirujących spotkań, m.in. z zakresu pozyskiwania funduszy europejskich, warsztatów naukowych, szkoleń, dni otwartych, a także prezentacje innowacyjnych rozwiązań w ramach Małopolskiego Inkubatora Innowacji Społecznych. Łącznie w tegorocznej edycji Festiwalu wzięło udział 37 partnerów, którzy przygotowali blisko 80 wydarzeń.

„Małopolski Festiwal Innowacji” to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - poddziałanie 3.3.1 RPO WM na lata 2014-2020. Za jego koordynację i promocję odpowiada Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

Małgorzata Ziarkowska

Departament Skarbu i Gospodarki UMWM

MAŁOPOLSKA

KRAKOWSKIE CENTRUM INFORMACJI I WSPARCIA DLA OPIEKUNÓW OSÓB NIESAMODZIELNYCH - NOWA PROPOZYCJA POMOCY I WSPARCIA

Jest to pierwsze takie miejsce w Krakowie, w którym opiekun osoby niesamodzielnej znajdzie realną pomoc! Opiekun faktyczny zgłaszając się do projektu może otrzymać indywidualne, kompleksowe, a przede wszystkim specjalistyczne wsparcie z zakresu informacji i doradztwa, poradę psychologiczną. Przewidziano również szkolenia dotyczące opieki nad osobą niesamodzielną w miejscu zamieszkania i uczestnictwo w grupach wsparcia. Najważniejszym wsparciem, na jaki mogą liczyć rodziny osób niesamodzielnych, jest bezpłatna usługa krótkoterminowej interwencyjnej opieki odciążeniowej w miejscu zamieszkania.

Projekt odpowiada na potrzeby, które dostrzeżliśmy w szerokim gronie podopiecznych Fundacji oraz ich rodzin i znajomych. Odpowiadając na nie, spojrzeliśmy kompleksowo na problem, w którym często znajdują się opiekunowie osób niesamodzielnych. Mowa tu o okolicznościach, gdy to opiekun znajduje się w trudnej sytuacji i nie jest w stanie czasowo zajmować się bliską mu osobą. Bywa tak, że opiekun musi udać się na zabieg do szpitala lub wyjechać na kilka dni - albo jest już zmęczony stałą opieką. Niestety zdarza się też tak, że opiekunowie rezygnują

z potrzebnych im zabiegów lub leczenia, nie mając możliwości pozostawienia swojego bliskiego pod profesjonalną opieką. Zamknięci w domu z osobą niesamodzielną nie korzystają z niezbędnych i przysługujących im świadczeń oraz wsparcia, co pogłębia ich izolację i wykluczenie społeczne. Przez działania w ramach projektu chcemy wypracować taki sposób pomocy, który będzie dostosowany do indywidualnych potrzeb zgłaszających się rodzin i da im poczucie bezpieczeństwa. Zespół odciążeniowy, które przez tydzień lub dwa będzie zajmował się podopiecznym składa się z pielęgniarki, lekarza, fizjoterapeuty, psychologa, pracownika socjalnego i menadżera opieki. Po zakończeniu wsparcia wytchnienie rodziny otrzyma też propozycje rozwiązania głównych problemów opiekuńczych i plan na dalszą opiekę nad osobą niesamodzielną. Dotychczas w Krakowie nie było takiej oferty dla opiekunów osób niesamodzielnych, która pozwalałaby im w trybie pilnym uzyskać wsparcie odciążeniowe w miejscu zamieszkania.

Projekt w realny sposób daje możliwość bezpiecznego pozostawienia osoby niesamodzielnej pod opieką

zawodowego opiekuna oraz zespołu odciążeniowego. Pozwala opiekunowi osoby niesamodzielnej na wytchnienie w pełnieniu obowiązków, a oprócz tego pomaga mu zdobyć brakujące umiejętności w opiece nad osobą zależną, czy też dobrać sprzęt rehabilitacyjny. Dodatkowo dzięki działającemu Centrum Informacji można uzyskać odpowiedzi na wszelkie pytania związane z możliwością otrzymania długofalowej pomocy. Projekt skierowany jest do mieszkańców Krakowa, **a udział w nim jest całkowicie bezpłatny.**

3-letni projekt jest realizowany przez Fundację Hipoterapia - Na Rzecz Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych w Partnerstwie z MATIO Fundacją Pomocy Rodzinom i Chorym na Mukowiscydozę oraz Gminą Miejską Kraków.

„Krakowskie Centrum Informacji i Wsparcia dla Osób Niesamodzielnych”, współfinansowane jest w ramach Poddziałania 9.2.2, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

W Fundacji Hipoterapia od 29 lat prowadzimy kompleksowe działania terapeutyczne oraz wsparcie rodzin podopiecznych, dążąc do możliwie jak najlepszego przygotowania ich do samodzielnego funkcjonowania w dorosłości i tym samym do poprawy jakości ich życia. Tradycyjne metody terapii realizujemy w nowoczesny sposób, jednocześnie sięgając po nowatorskie narzędzia i technologie wspierające pracę terapeutyczną.

Aleksandra Włodarczyk

Prezes Fundacji Hipoterapia - Na Rzecz Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CAŁA MAŁOPOLSKA ŚWIĘTOWAŁA DZIEŃ GODNOŚCI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

Już po raz drugi pod Ołtarzem Papieskim Świętujemy Małopolski Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną. Są z nami przyjaciele z ponad 60 placówek z terenu całego województwa - to prawdziwe święto integracji - zwróciła się do uczestników „Święta Godności” Marta Mordarska - dyrektor Małopolskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Oddział Małopolski PFRON, nawiązując do Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną, obchodzonego corocznie 5 maja, zorganizował w tym roku dwa ważne wydarzenia: integracyjny, międzynarodowy spektakl „Mały Książę” oraz „Święto Godności”, które zgromadziło na starosądeckich błoniach ponad 1 300 osób.

W organizację wydarzeń, które odbyły się pod honorowym patronatem Elżbiety Rafalskiej - Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ks. Bp dr Andrzeja Jeża - Biskupa Tarnowskiego, zaangażowali się partnerzy i przyjaciele Oddziału z całego Województwa Małopolskiego.

PONADczasowe TREŚCI „MAŁEGO KSIĘCIA” POKONAŁY BARIERY

Pierwszym tegorocznym wydarzeniem, zorganizowanym przez Oddział w ramach II Małopolskiego Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną był integracyjny spektakl „Mały Książę”. Spektakl w wykonaniu międzynarodowej obsady aktorów nagrodzony został burzą oklasków.

Zaproszeni do „Domu Rzemiosł” Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie goście mieli okazję obejrzeć „Małego Księcia” z dialogami w języku polskim i słowackim. Ponadczasowe treści wzbudziły ogromne emocje i pokonały bariery, nie tylko te językowe.

- Jeden z cytatów „Małego Księcia” brzmi: „Przyjaciele są jak ciche Anioły, które podnoszą nas, kiedy nasze skrzydła zapominają jak latać” - teraz wszyscy jesteśmy wśród przyjaciół - takimi słowami dyrektor Marta Mordarska podziękowała wszystkim podczas spektaklu.

Współczesną adaptację powieści Antoine de Saint-Exupéry`ego

zaprezentowali podopieczni Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Gniazdo” ze Starego Sącza i Domu Dzieci Bożego Miłosierdzia w słowackim Stropkovie. Towarzyszyli im uczniowie Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Starym Sączu, Prywatnego Gimnazjum w Starym Sączu, Zespół Szkół w Barcicach, Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Starym Sączu, Placówki Wsparcia Dziennego ze Starego Sącza oraz uczniowie Szkoły Piotra i Pawła w Stropkovie.

Wydarzenie w dniu 14 maja br. odbyło się dzięki współpracy Oddziału z Teatrem im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Małopolskim Instytutem Kultury, Międzynarodowym Portem Lotniczym im. Jana Pawła II Kraków - Balice sp. z o.o., Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „GNIAZDO” w Starym Sączu, Domem Dzieci Bożego Miłosierdzia w Stropkovie oraz Miastem i Gminą Stary Sącz.

RADOSNE „ŚWIĘTO GODNOŚCI” I KWIATOWA MAPA POLSKI

Ponad 1300 osób spotkało się 28 maja na starosądeckich błoniach by wspólnie spędzić „Święto Godności”. Wszyscy wzięli udział w Mszy Świętej odprawionej w intencji osób z niepełnosprawnościami pod przewodnictwem księdza biskupa Stanisława Salaterskiego. Na uczestników czekał pełen atrakcji piknik kulturalno - edukacyjny.

Podczas uroczystości pod Ołtarzem ułożona została kwiatowa mapa Polski, nawiązująca do obchodzonej w 2018 roku w Polsce setnej rocznicy odzyskania niepodległości. Zaproszeni goście układali przywiezione białe i czerwone kwiaty śpiewając „Barkę”, ulubioną pieśń Jana Pawła II.

Wśród atrakcji, jakie czekały na uczestników było kilkanaście stoisk o charakterze edukacyjno - informacyjnym. Na stoisku sądeckiej policji można było zostawić odciski palców i zwiedzić radiowóz. Nadleśnictwo, w nagrodę za poprawną odpowiedź w quizie dotyczącym przyrody rozdawało atrakcyjne nagrody m.in. sadzonki drzew. Z pomocą przedstawicieli Stowarzyszenia Wspierania

Dzieci i Młodzieży „Wszyscy Razem” uczestnicy własnoręcznie wykonali wiele ozdób wyciętych z drewna. Przedstawiciele Oddziału Małopolskiego rozdawali nagrody za udział w rozgrywkach sportowych prowadzonych przez wolontariuszy ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Starym Sączu. Dużą popularnością cieszył się wóz transmisyjny i maskotka Radia RDN oraz kurtyna wodna Sądeckich Wodociągów.

Wiele praktycznych porad udzieliли przedstawiciele Nowosądeckiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Polskiego Towarzystwa Walki z Mukowiscydozą oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu, którzy dodatkowo prowadzili warsztaty z udzielania pierwszej pomocy. Swoją ofertę zaprezentowała również Straż Graniczna, Bonifratska Fundacja Dobroczynna, Spółdzielnia Socjalna Osób Prawnych Ekoakcja z Podegrodzia, Stowarzyszenie „Nasz Dom” z Piwnicznej Zdrój oraz Stowarzyszenie „Nadzieja” z Nowego Sącza. Spółdzielnia Socjalna „Małopolanin” z Klucza częstowała przekąskami z Food Truck`a.

W DZIAŁANIA ZAANGAŻOWAŁA SIĘ CAŁA MAŁOPOLSKA

Podobnie jak w ubiegłym roku, Małopolski Oddział PFRON do współpracy przy organizacji wydarzeń nawiązujących do Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Inteluktualną zaprosił m.in. starostwa powiatowe, organizacje pozarządowe, warsztaty terapii zajęciowej i środowiskowe domy samopomocy. Zaproszenie spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem. Na terenie całej Małopolski odbyło się ponad 60 wydarzeń m.in. marsze godności, konferencje, spotkania, pikniki integracyjne i dni otwarte w wybranych placówkach. Obchody stały się okazją do upowszechniania pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnościami i idealną okazją do integracji.

Joanna Kołdras
Specjalista ds. promocji i informacji
Małopolski Oddział PFRON

 Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

CHCEMY, ABY WSZYSCY KTÓRZY WCHODZĄ DO NAS JAKO GOŚCIE, WYCHODZILI JAKO PRZYJACIELE

Wywiad z Panią Barbarą Palichleb - Prezes Beskidzkiej Spółdzielni Socjalnej - Małopolskim Liderem Przedsiębiorczości Społecznej 2018.

Rozpoczęli Państwo swoją działalność już cztery lata temu. Jak wyglądały początki Beskidzkiej Spółdzielni Socjalnej?

Stworzenie spółdzielni socjalnej było dosyć spontanicznym pomysłem sąsiedzkim, który jednak szybko stał się realną wizją dla osób, które w tym miejscu zobaczyły swoją życiową szansę. Bardzo dużo czasu poświęciliśmy na przygotowanie i omawianie szczegółowego planu działania oraz pracy już w fazie koncepcyjnej. Szczególnie istotne okazało się napisanie biznesplanu, który pozwolił na dokładne sprecyzowanie idei założenia oraz oczekiwanych efektów. Jako osoba, która wyszła z inicjatywą założenia spółdzielni, przy dużej pomocy Babiogórskiego Stowarzyszenia Zielona Linia w Stryżawie podjęłam się napisania biznesplanu, który pomyślnie przeszedł etap rekrutacji, a w późniejszym okresie został zakwalifikowany do przyznania dotacji. Efektem naszej lokalnej inicjatywy było powstanie Beskidzkiej Spółdzielni Socjalnej, przy której działalność rozpoczął niewielki lokal gastronomiczny *Marchewkowe Pole*, gdzie pracę znalazło pięciu członków Spółdzielni. Z biegiem czasu skład zespołu uległ zmianie.

A sama nazwa lokalu „Marchewkowe Pole” - skąd się wzięła?

Nazwa lokalu „Marchewkowe Pole” została wybrana z kilku propozycji, które padły już na etapie rejestracji naszej Spółdzielni. Za pomocą ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców Suchej Beskidzkiej, gdzie miał mieścić się lokal wyłoniono obecną nazwę lokalu. Przeważająca większość ankietowanych osób pytana o nazwę bez wahania i z wielkim uśmiechem na twarzy wybierała propozycję *Marchewkowe Pole*.

Naszym zdaniem wskazana nazwa kojarzy się ze zdrową, domową, polską kuchnią oraz przywołuje miłe wspomnienia z lat dzieciństwa.

Szczególna oferta adresowana jest także do seniorów - skąd taka inicjatywa i na czym polega?

W Suchej Beskidzkiej jest sporo różnych lokali świadczących usługi gastronomiczne i cateringowe. W przeważającej części są to jednak lokale eleganckie i drogie serwujące coraz to bardziej wymyślne dania. Naszych starszych, a często i biednych mieszkańców zycząjnie nie stać, aby tam bywać. Drugą

BESKIDZKĄ SPÓŁDZIELNIĘ SOCJALNĄ TWORZĄ:

- **Dorota Okruta**, która koordynuje codzienną pracę całego zespołu;
- **Sylwia Kościelniak**, która na stanowisku kucharza przygotowuje najsmaczniejsze potrawy;
- **Marta Manik**, która sprzedaje oraz obsługuje klientów odwiedzających nasz lokal;
- **Katarzyna Płonka**, która nawiązuje i koordynuje współpracę z klientami;
- **Mateusz Szymski**, który dba o stronę internetową naszego lokalu;
- **Barbara Palichleb**, która pełni funkcję prezesa Beskidzkiej Spółdzielni Socjalnej;
- **Sylwia Bogdan**, która na stanowisku kucharza przygotowuje potrawy;
- **Gabriela Kołacz**, która na co dzień dostarcza zamówione posiłki do naszych klientów;
- **Monika Okrzesik**, która na stanowisku szefa kuchni organizuje pracę w kuchni;
- **Oraz osoby wspierające:**
Anna Palichleb; Mariusz Okruta.

liczną grupę różnorodnych lokali stanowią kebaby i pizzerie licznie odwiedzane przez młodzież. Brakuje miejsca dla osób biedniejszych, starszych, które często dodatkowo są przytłoczone przez samotność, poczucie wykluczenia, ubóstwo, problemy finansowe. To właśnie od tej grupy naszego

społeczeństwa codziennie słyszymy, że ten lokal jest bardzo potrzebny. Tę grupę klientów cechuje prostota i skromność - przychodzą tak często, na ile pozwalają im skromne zasoby finansowe, jednak zawsze wychodzą zadowoleni i uśmiechnięci. Zdarza się tak, że zaglądają do nas tylko po to żeby powiedzieć dzień dobry, życzyć miłego dnia, często widzimy jak przeliczają każdy grosz i kupują tylko okazjonalnie. Specjalnie dla tej grupy klientów w naszym codziennym menu znajduje się jeden zestaw obiadowy o obniżonej cenie, nie są to potrawy wymyślne, czy nowoczesne, ale są przygotowane z największą starannością, ze świeżych składników, są estetycznie podawane, a dodatkowo smakują jak domowe obiady.

Czy Państwa klienci wiedzą, że korzystają z usług przedsiębiorstwa społecznego? Jak są Państwo odbierani przez otoczenie?

Pomysł powołania i założenia spółdzielni przez osoby bezrobotne z małej miejscowości Krzeszów od początku wzbudzał spore zainteresowanie w lokalnym środowisku. Pojawiło się wiele wspierających głosów, ale także kontrowersyjnych uwag - krytycznych komentarzy oraz sceptycznych opinii. Wynikało to jednak głównie z braku świadomości społeczeństwa na temat struktury i sposobu funkcjonowania spółdzielni socjalnych. Wobec tego, trudności pojawiły się już na etapie rekrutacji, kiedy wybrane osoby wykluczone społecznie wykazywały się biernością i nie deklarowały chęci udziału w tego rodzaju przedsięwzięciu. Dzisiaj dzieląc się tą wyjątkową wiadomością, w naszym lokalnym środowisku równocześnie pragniemy przekazać szczególne wyrazy wdzięczności

dla wszystkich klientów korzystających z usług naszego przedsiębiorstwa, którzy dają nam możliwość oraz motywację do ciągłego rozwoju i ulepszania naszych działań. Tytuł Małopolskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej 2018 to dla nas wielkie wyróżnienie i ogromny sukces, na który złożyło się wiele mniejszych i większych osiągnięć, w czasie naszej dotychczasowej działalności. Częścią tego sukcesu są także nasi klienci - zarówno indywidualni, którzy wpadają do nas na obiad lub szklankę soku, jak i instytucje i przedsiębiorstwa, które okazały nam zaufanie i nawiązały z nami współpracę.

jego działalnością, ostatecznie stworzyły niewielką przedsiębiorczą społeczność. Funkcjonowanie naszej spółdzielni opiera się przede wszystkim na współpracy oraz dobrych relacjach wszystkich jej członków. Dziś mogę powiedzieć, że udało nam się stworzyć bardzo zgrany zespół. Wymagało to jednak dużej determinacji i nieustannej chęci zaangażowania każdego pracownika, a często także całych rodzin, za co jestem im bardzo wdzięczna. Nasza rada - najważniejszy skarb w przedsiębiorstwie społecznym to nawet nie pieniądze ale przede wszystkim osoby, które je tworzą.

Z perspektywy tych 4 lat - co jest najważniejsze w prowadzeniu społecznego biznesu? Jakich rad udzielilibyście osobom zainteresowanym prowadzeniem przedsiębiorstwa społecznego?

Obecnie spółdzielnię stanowi jedenaście osób, które poza wspólnym miejscem pracy, łączy także zamiłowanie do gotowania oraz chęć rozwoju i doskonalenia. Lokal działający przy spółdzielni okazał się szansą nie tylko dla bezrobotnych, ale również przedsiębiorczych osób, które wykorzystały możliwość powrotu na rynek pracy i kolejno dołączając do zespołu na różnych etapach

Czy wygrana w Konkursie zmieni coś w funkcjonowaniu Spółdzielni?

Tytuł Małopolskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej 2018 jest wielkim wyróżnieniem dla wszystkich osób związanych z Beskidzką Spółdzielnią Socjalną, a tym samym *Marchewkowym Polem*. Nagroda okazała się wspaniałym zwieńczeniem czteroletniej działalności całego zespołu. Czujemy się docenione i zaszczycone ale także zobowiązane do dalszej pracy na rzecz zadowolenia naszych klientów - aby wszyscy, którzy wchodzą do nas jako goście, wychodzili jako przyjaciele. Samą

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE NAS :

- Babiogórskie Stowarzyszenie Zielona Linia w Stryszawie;
- Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej;
- Fundacja Rozwoju Regionu Rabka w Rabce;
- Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej;
- Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych z Krakowa.

INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE :

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawoi;
- Gminny Ośrodek Kultury w Stryszawie;
- LOBUS - Pracownia Diagnostyki i Terapii Dziecka w Suchej Beskidzkiej;
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Pod Jałowcem” w Stryszawie;
- Stowarzyszenie „Samorządowe Centrum Przedsiębiorczości i Rozwoju” w Suchej Beskidzkiej;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Kukowie.

W TYM MIEJSCU NASZ ZESPÓŁ SKŁADA PAŃSTWU SERDECZNE PODZIĘKOWANIA!

nagrodę finansową już wspólnie zdecydowałyśmy przeznaczyć na inwestycję w sprzęt, którego nigdy za wiele.

Jakie mają Państwo plany na przyszłość?

Staramy się dbać o ciągły rozwój naszej Spółdzielni. To bardzo ważne, biorąc

pod uwagę coraz bardziej wymagający rynek gastronomiczny oraz zróżnicowane gusta i upodobania, w które staramy się trafiać. Najbliższe plany dotyczące naszej działalności, to uzupełnienie brakującego sprzętu, związanego głównie z wyposażeniem naszej kuchni oraz poszerzenie oferty naszego lokalu.

Jeśli chodzi o odważniejsze kroki, pojawił się pomysł zmiany lokalu na nieco większy, zapewniający lepsze warunki do przygotowania większej ilości potraw. Trzeba pamiętać, że wszystkie plany i pomysły na funkcjonowanie Beskidzkiej Spółdzielni Socjalnej są bezpośrednio związane z podniesieniem standardu pracy oraz osiągnięciem pełnej stabilizacji finansowej, na co dzisiaj wszyscy członkowie spółdzielni wytrwale pracują.

Życzymy zatem wytrwałości w realizacji Państwa zamierzeń oraz dalszej satysfakcji z pracy.

rozmawiała **Maria Brzeziak**

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

LICEALIŚCI Z BIECZA PLUS ERASMUS+... CZYLI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNA NIE TYLKO WE FRANCJI.

Dzięki wsparciu finansowemu pozyskanemu z funduszy europejskich, w ramach programu Erasmus+, młodzież z Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Wyspiańskiego w Bieczu, realizująca międzynarodowy projekt GROWW (Get Ready for Opportunities in the World of Work - Przygotuj się na Możliwości Oferowane przez Świat Pracy) uczestniczyła w tygodniowych warsztatach dotyczących przedsiębiorczości społecznej organizowanych przez Lycée Touchard George-Washington w Le Mans, Francja.

Warsztaty dotyczące przedsiębiorczości społecznej realizowały jedno z zagadnień dwuletniego międzynarodowego projektu, którego tematyka skupiała się wokół rynku pracy i zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz przedsiębiorczości społecznej.

O PROJEKCIE GROWW

Projekt PRZYKOTUJ SIĘ NA MOŻLIWOŚCI OFEROWANE PRZEZ ŚWIAT PRACY (GROWW) realizowany w latach 2016-2018 w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Wyspiańskiego w Bieczu, przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+ Akcja 2 Partnerstwa Strategicznego - Edukacja Szkolna, skierowany był do wszystkich zainteresowanych licealistów oraz nauczycieli siedmiu szkół partnerskich. W bieckim liceum w działania projektowe bezpośrednio zaangażowanych było 80% ogółu uczniów i 70% nauczycieli, natomiast we wszystkich szkołach łącznie udział w projekcie wzięło około 1500 uczniów i 100 nauczycieli. Partnerami

małopolskiej szkoły we wspomnianym projekcie było sześć szkół średnich: Geo Milev English Language School w Ruse, Bułgaria - główny koordynator projektu, Agrupamento de Escolas D. Sancho I w V. N. Famalicão, Portugalia, Colegiul National de Informatica Piatra Neamt w Piatra Neamt, Rumunia, Istituto Statale di Istruzione Superiore „Fermi-Mattei” w Invernna, Włochy, Lycée Polyvalent Gabriel Touchard George-Washington w Le Mans, Francja, Saimaan Ammattiopisto Sampo w Lappeenranta, Finlandia.

Bieckie liceum pozyskało partnerów projektu dzięki portalowi e-Twinning, za pośrednictwem którego koordynator wspomnianego projektu zrealizowała dwa (nagrodzone Europejskimi Odznakami Jakości) projekty współpracy międzynarodowej e-Twinning w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016. Grant przyznany polskiej placówce na realizację działań projektowych, w tym wyjazdy na warsztaty międzynarodowe dla uczniów i nauczycieli, wyniósł 17 tys. euro.

W bułgarskiej szkole językowej Geo Milev English Language School w miejscowości Ruse nad Dunajem w listopadzie 2016r. odbyło się pierwsze spotkanie organizacyjne, natomiast w czerwcu 2018r. organizatorem i gospodarzem międzynarodowej konferencji podsumowującej dwuletni projekt było Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Bieczu.

IDEA I CELE PROJEKTU

Idea międzynarodowego projektu GROWW ma źródła w przekonaniu, że każdy młody człowiek, niezależnie od kraju pochodzenia, wcześniej czy później stanie przed fundamentalnym wyborem w swoim życiu - podjęciem decyzji o przyszłej karierze zawodowej. Toteż stworzono międzynarodową grupę uczniów i nauczycieli, w której młodzież mogła rozpoznać własne podejście do

tematu zatrudnienia, rozwinąć umiejętności i cechy pomocne w zdobyciu dobrej pracy oraz odkryć w sobie potencjał skutecznego i profesjonalnego pracownika czy przedsiębiorcy.

CELEM PROJEKTU BYŁY:

- pomoc uczniom w rozpoznaniu rynku pracy (licealiści dzielili się swoimi spostrzeżeniami i wiedzą z rówieśnikami z innych krajów, przy okazji porównując sytuację związaną z rynkiem pracy w różnych zakątkach Europy),
- pomoc w rozpoznaniu swoich predyspozycji zawodowych m.in. dzięki wykonywaniu testów psychometrycznych oraz pozyskaniu gruntownej wiedzy na temat Europejskich Certyfikatów, założeń zatrudnienia i przedsiębiorczości, różnicy między pracownikiem, pracodawcą a przedsiębiorcą, a także różnicy między klasycznym przedsiębiorstwem a przedsiębiorstwem społecznym.

Ponieważ język angielski był językiem projektu, założenia przedsięwzięcia obejmowały również podniesienie kompetencji językowych jego uczestników oraz nabycie określonych umiejętności, takich jak: przygotowanie własnego port folio, prawidłowe zachowanie podczas rozmowy kwalifikacyjnej - ćwiczone podczas symulacji rozmów kwalifikacyjnych, prowadzenie i analizowanie badań, przygotowanie biznesplanu, w tym biznesplanu przedsiębiorstwa społecznego, umiejętność pracy w międzynarodowym zespole oraz pracy na odległość.

Poprzez działania projektowe, także zaangażowani nauczyciele wymieniali własne spostrzeżenia i doświadczenia oraz doskonalili swój warsztat pracy, często związany z nauczaniem zagadnień dotyczących tematyki projektu.

REALIZACJA DZIAŁAŃ PROJEKTOWYCH

Działania w projekcie podzielone zostały na trzy kategorie tematyczne: zatrudnienie i rynek pracy, przedsiębiorczość oraz przedsiębiorczość społeczna.

Aby zrealizować założone cele uczestnicy projektu brali udział w warsztatach i seminariach zarówno w kraju jak i zagranicą. W ciągu trwania projektu uczniowie z siedmiu szkół partnerskich uczestniczyli w dwóch tygodniowych sesjach międzynarodowych warsztatów. Pierwsza z nich, zorganizowana została w lutym 2017r. przez fińską szkołę Saimaan Ammattiopisto Sampo w Lappeenranta, a ich tematyka obejmowała zagadnienia związane z rynkiem pracy i zatrudnieniem. Analizowano wyniki badań rynków pracy prowadzonych przez uczniów w poszczególnych krajach oraz listy zawodów najbardziej poszukiwanych w regionie, kraju i Europie, przeprowadzono testy psychometryczne, a także symulacje rozmów kwalifikacyjnych. Druga sesja odbyła się we francuskim - słynącym z wyścigów samochodowych - Le Mans, w Lycée Polyvalent Gabriel Touchard George-Washington. Tym razem uczestnicy projektu pogłębiali swoją wiedzę na temat przedsiębiorczości społecznej.

W projekcie zostały także przewidziane szkolenia dla kadry pedagogicznej, dotyczące przedsiębiorczości i przedsiębiorczości społecznej. Pierwsze odbyło się w kwietniu 2017r. w Istituto Statale di Istruzione Superiore „Fermi-Mattei” w Invernice, Włochy, natomiast drugie zorganizowane zostało w październiku 2017r. przez portugalskiego partnera Agrupamento de Escolas D. Sancho I w V. N. Famalicão.

Poza warsztatami międzynarodowymi projekt GROWW zakładał wymianę dobrych praktyk, toteż istotą całego przedsięwzięcia były cykliczne działania projektowe we wszystkich szkołach

partnerskich. Wśród licznych inicjatyw podejmowanych w bieżącym liceum w ramach projektu GROWW, uczniowie uczestniczyli również w zorganizowanym dla całej społeczności szkolnej Dniu Przedsiębiorcy, wyjazdowych warsztatach do WSB-NLU Nowy Sącz, stacjonarnych warsztatach dotyczących przedsiębiorczości prowadzonych przez nauczycieli LO oraz warsztatach o przedsiębiorczości społecznej prowadzonych przez eksperta ROPS z Krakowa p. Marię Kucińską.

WARSZTATY DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ WE FRANCUSKIM LE MANS

W dniach 15 - 21 kwietnia br. francuska szkoła Lycée Polyvalent Gabriel Touchard George-Washington zgromadziła w swoich murach uczestników drugiej międzynarodowej wymiany młodzieży, realizowanej w ramach projektu GROWW. W niemal tygodniowych warsztatach udział wzięło około 80 uczniów oraz kilkunastu nauczycieli z każdej ze szkół partnerskich. Organizatorzy nie szczędzili wysiłku, by młodzież jak najlepiej zrozumiała ideę przedsiębiorczości społecznej. W pierwszym dniu wszyscy uczestnicy wymiany udali się do przedsiębiorstwa Fimor, by zobaczyć jak w praktyce funkcjonuje ta uhonorowana wieloma krajowymi i międzynarodowymi nagrodami firma, będąca pionierem i właścicielem patentu screen printing oraz poliuretanowych końcówek do mechanicznych myjek podłogowych serilor®. Alex Zuckerman - założyciel firmy - opowiedział o początkach przedsiębiorstwa, które powstało 41 lat temu w garażu, a którego kapitał obecnie wynosi ok. 1500 000 euro. Aktualnie firma ma swoje fabryki w 3 krajach: Francji, Stanach Zjednoczonych, Chinach i z powodzeniem sprzedaje swoje produkty na 5 kontynentach. W trakcie spotkania z założycielem tak uytułowanej firmy...

Ciąg dalszy artykułu na stronie 19

TARGI EKONOMII SPOŁECZNEJ

ŚREDNIOWIECZNE ANGIELSKIE SŁOWO „FEIRE”, KTÓRE OKREŚLA SPOTKANIA LUDZI, ORGANIZOWANE W REGULARNYCH ODSTĘPACH CZASU, W CELU WYMIANY LUB SPRZEDAŻY TOWARÓW, JEST PODSTAWĄ DZISIEJSZEJ DEFINICJI TARGÓW.

Targi zawsze były ważnym elementem handlu w Europie. Najstarsze targowiska powstały na terenie Szampanii. To one dały początek dzisiejszemu przemysłowi targowemu.

Przemysł targowy przejmuje ważne funkcje ekonomiczne. W czasie targów i wystaw, popyt i podaż spotykają się pod jednym dachem. Targi oferują interaktywną platformę wszystkim korzystającym z danego rynku. Przyczyniają się również do rozwoju bądź pobudzenia rynków oraz poszczególnych jego segmentów.

Samo uczestnictwo w targach jest pierwszym i najważniejszym narzędziem komunikacyjnym i promocyjnym, które ma na celu promocję produktów, usług i marek. Jako narzędzie marketingowe, targi połączone z innymi instrumentami promocji przedsiębiorstwa i marki stanowią element spójnej strategii marketingowej. Uczestnictwo w targach może być traktowane zarówno jako niezależne narzędzie komunikacji lub jako dodatek do innych narzędzi. Są znakomitym miejscem prowadzenia badań nad doskonaleniem ofert, wizerunkiem marki, relacjami z dostawcami.

Stwarzają niepowtarzalną okazję nie tylko do zaprezentowania swojej oferty, lecz także do zbadania, jak jest ona oceniana przez innych i jakich zmian w niej oczekują klienci.

Co roku, przedsiębiorstwa społeczne Małopolski korzystają z targów, budując własny wizerunek i pozycję na rynku. Dzięki udziałowi w tym wydarzeniu mogą zaprezentować swoją ofertę usługowo-produktową w postaci rękodzieła artystycznego, produktów regionalnych o oryginalnych

recepturach, oraz w postaci usług rehabilitacyjnych. Targi Ekonomii Społecznej zawsze są imprezami otwartymi dla szerokiej publiczności. Wystawcami są małopolscy przedsiębiorcy społeczni, dla których celem jest, z jednej strony tworzenie miejsc pracy dla osób społecznie wykluczonych, walczących o swoją samodzielność życiową i zawodową, a z drugiej - dawanie klientom szansy dokonywania ważnych społecznie działań przez kupowanie produktów i usług ekonomii społecznej.

9 i 10 czerwca 2018 r. na Rynku w Krakowie odbyły się w doborowym towarzystwie „Festiwalu Zaczarowanej Piosenki” Fundacji Anny Dymnej „Mimo Wszystko” kolejne Targi Ekonomii Społecznej, zajmujące jedną z najważniejszych pozycji w czerwcowym kalendarzu małopolskich firm społecznych. Niecodzienne dla imprezy targowej miejsce i festiwalowa aura sprzyjała spotkaniom z klientami i stworzyła okazje do integracji, zapoznania ze specyfiką sektora ekonomii społecznej, umożliwiając handel oraz dzielenie się wiedzą.

Organizator - **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie** w ramach projektu Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej gościł w tym roku na stoiskach targowych przedsiębiorstwa społeczne prezentujące swoją ofertę również na platformie sprzedażowej <https://sklep.es.malopolska.pl>:

- Spółdzielnię Socjalną ZŁOTE RĄCZKI
- Spółdzielnię Socjalną KAMPU
- Stowarzyszenie Pomocy SZANSA Zakład Aktywności Zawodowej w Witowicach
- Fundację ARTES
- Spółdzielnię Socjalną EKOAKCJA
- Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Gaudium et Spes” Warsztat Terapii Zajęciowej
- Krakowską Spółdzielnię Niewidomych SANEL
- Fundację TARG PIETRUSZKOWY
- Bonifraterską Fundację Dobroczynną Konary

W ciągu dwóch dni targowych małopolscy przedsiębiorcy społeczni postawili na sprzedaż bezpośrednio oraz promocję swojej bogatej oferty towarowo-usługowej. A w toku dalszej działalności będą czerpać korzyści z przeprowadzonych dodatkowych działań targowych obejmujących: podniesienie świadomości produktu i marki, public relations, badanie rynku oraz testowanie produktów.

Iwona Hirsch-Chojnacka

Koordinator ds. Promocji
Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej

nie brakowało pytań ze strony młodzieży, między innymi o przepis na sukces. Odpowiedź Alexa była dla uczniów zaskakująca - bądźcie odważni, bądźcie wizjonerami. Wizyta w Firmor i spotkanie z założycielem dodały zapału i pewności siebie młodzieży, która w kolejnym dniu została podzielona na 10 zespołów międzynarodowych. Każdy z zespołów, przy wsparciu nauczycieli, miał za zadanie przygotować projekt biznesplanu przedsiębiorstwa społecznego. Młodzież dyskutowała nad problemami społecznymi, występującymi w poszczególnych krajach, selekcionowała informacje, korzystała z wcześniej prowadzonych przez siebie badań, a wszystko po to, by zaproponować realne rozwiązania problemu, jednocześnie przynoszące korzyści materialne. Fakt, iż projekty miały zostać ocenione przez jury składające się z eksperta do spraw start-upów i miejscowych przedsiębiorców, dodatkowo pobudził młodzież do działania. Godziny wytężonej pracy nad projektami przeplatane były wizytami w kolejnych przedsiębiorstwach społecznych: La Baraka Prod. oraz Machine Bidule.

W La Baraka Prod. młodzież mogła przekonać się jak, miłość do muzyki może przełożyć się na rozwiązywanie problemu społecznego. Stowarzyszenie założone zostało w 2008r., początkowo jego członkowie pozyskali przestrzeń do tworzenia muzyki na bazie instrumentów ofiarowanych przez darczyńców, w późniejszym etapie zajęli się wyposażeniem studia nagrań. Od tamtej pory w tej społecznej firmie fonograficznej tworzy się i nagrywa muzykę, promuje młodych artystów oraz wydarzenia kulturalne, a także organizuje warsztaty. Stowarzyszenie pozyskuje środki finansowe m.in. dzięki obsłudze koncertów, zarówno lokalnych jak i krajowych oraz organizacji festiwalu poświęconego kulturze miejskiej i popularnej Crev'La Dalle. Trzeba przyznać, że wizyta w La Baraka Prod. dostarczyła zarówno

uczniom jak i nauczycielom wielu pozytywnych emocji, zwłaszcza nagranie w studio piosenki promującej projekt 'Grow up with GROWW', do której słowa wcześniej napisali uczniowie biorący udział w mobilności.

Z przygotowanymi projektami biznesplanów przedsiębiorstw społecznych młodzież udała się do Agencji Komunikacji i Projektowania Machine Bidule. Przedstawiła swoje pomysły członkom agencji, zadawała pytania poszukując rozwiązań problemów zaistniałych podczas projektowania biznesplanów i dopracowywała je z ekspertami. Po uzyskaniu wsparcia od pracowników agencji, młodzież została zaznajomiona z zakresem działalności instytucji - społecznej w zakresie udzielania pomocy przedsiębiorcom w poszukiwaniu realistycznych rozwiązań rozwoju firm, wsparciu początkujących przedsiębiorców w realizacji biznesplanów, poszukiwaniu środków na rozpoczęcie działalności dla autorów ciekawych projektów - zarobkowej w zakresie realizacji zleceń klientów, polegających na tworzeniu billboardów, plakatów, spotów reklamowych, itp. W ramach tej działalności agencja od kilku lat współpracuje z organizatorem słynnych wyścigów samochodowych Le Mans 24.

Finalnym punktem warsztatów w Le Mans była prezentacja ostatecznych wersji biznesplanów przedsiębiorstw społecznych jury, w skład którego weszli m.in. lokalny przedsiębiorca Wilfried Vienne oraz ekspert do spraw start-upów i wykluczenia społecznego Mathieu Alizon. Wśród wyróżnionych projektów, w dwóch współautorami byli uczniowie z bieckiego liceum. Projekt, który zyskał największe uznanie i został nagrodzony pierwszym miejscem i szansą jego realizacji, także był współautorstwa licealistów z Biecza! Zwycięski biznesplan przedsiębiorstwa LANGNET przygotowali Monica Nogueira (Agrupamento de Escolas D. Sancho I, Portugalia), Monika Pasterska (LO Biecz,

Polska), Jakub Pyznar (LO Biecz, Polska), Martina Stoyanova (Geo Milev School, Bułgaria).

W odczuciu młodzieży, warsztaty w LeMans były bezcenną lekcją przedsiębiorczości społecznej, która zmieniła sposób postrzegania działalności, realizowanej niemal w każdej branży. Dzięki pracy nad biznesplanem przedsiębiorstwa społecznego, młodzież uczyła się rozwiązywania problemów w praktyce oraz umiejętności pracy zespołowej.

Uczestnicząca w mobilności uczennica - Monika Pasterska - poproszona o podsumowanie udziału w warsztatach w Le Mans, powiedziała: Podczas warsztatów przybliżono nam istotę przedsiębiorstwa społecznego nie tylko w sposób teoretyczny, ale także praktyczny - na konkretnych przykładach rynku. Zobaczyliśmy, że możemy zarabiać pieniądze, jednocześnie rozwiązując problemy społeczeństwa. Zmieniło to moją perspektywę patrzenia na potencjalny pomysł na biznes. Taka forma wychodzi naprzeciw zarówno potrzebom społeczeństwa, jak i oczekiwaniom przedsiębiorców.

ZNAJDŹ PROJEKT GROWW NA:

- www.groww.info
- Facebook <https://www.facebook.com/groups/315616065461138/>
- Stronie www.lobiecz.pl (lobiecz.pl/index.php/groww)

Monika Kowalska - Orlewska

Koordinator projektów współpracy międzynarodowej w ramach programów Erasmus+ i e-Twinning w Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Wyspiańskiego w Bieczu

GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE - INNOWACYJNA ODPOWIEDŹ NA PROBLEMY SPOŁECZNE NA OBSZARACH WIEJSKICH W POLSCE

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie (CDR w Krakowie) jest podmiotem aktywnie działającym na rzecz rozwoju i propagowania w Polsce koncepcji rolnictwa społecznego. Jest to zagadnienie, które łączy w sobie problematykę rozwoju obszarów wiejskich z kwestiami polityki społecznej. Prace prowadzone przez specjalistów CDR koncentrują się obecnie nad rozwojem w Polsce gospodarstw opiekuńczych - innowacyjnego rozwiązania, które może być odpowiedzią na istotne problemy społeczne występujące w naszym kraju.

Obserwowane obecnie w Polsce i Europie przemiany demograficzne i społeczne w szczególności dotyczą obszarów wiejskich. Mieszkańcy wsi mają utrudniony dostęp do usług społecznych dostępnych w większych ośrodkach. Jednocześnie na obszarach poza miastami nasilają się problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa. W wielu regionach zjawisko to jest pogłębione przez emigrację młodych osób i rozpad tradycyjnych sieci wsparcia. Konieczność zapewnienia usług opiekuńczych osobom ich wymagających staje się coraz większym wyzwaniem dla władz lokalnych. Rodziny i społeczności dotkliwie odczuwają brak placówek dziennego pobytu oraz nowych instrumentów wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych. Wykluczenie, zaniedbanie i samotność osób niepełnosprawnych czy osób w wieku senioralnym nieuchronnie prowadzi do pogarszania się ich stanu zdrowia, co często skutkuje decyzją o umieszczeniu ich w kosztownej

placówce całodobowej. Pilną potrzebą jest tworzenie rozwiązań, które z jednej strony pozwolą na zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych na obszarach wiejskich, a z drugiej będą uzasadnione ekonomicznie w specyficznych, wiejskich warunkach. Rolnictwo społeczne to innowacyjne podejście do rozwoju obszarów wiejskich, które opiera się na idei wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych do pełnienia różnorodnych

funkcji gospodarczych i społecznych. Specyfika działalności rolniczej powoduje, że rolnicy mogą z powodzeniem podejmować działania nie tylko w sferze produkcyjno-rynkowej, ale także zaspokajając potrzeby społeczności lokalnych w zakresie ochrony środowiska, rozwoju kultury lokalnej, zachowania tradycji oraz dostarczania usług społecznych. Funkcje społeczne gospodarstw, m.in. w zakresie reedukacji i resocjalizacji (np. dla osób opuszczających zakłady penitencjarne), terapii (przywracanie zdrowia chorym ludziom za pomocą różnych środków i zabiegów), integracji na rynku pracy (aktywizacja zawodowej), działań pedagogicznych, opieki (zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, zapewnianie opieki higienicznej, zapewnianie kontaktów z otoczeniem), włączenia społecznego (działania nakierowane zarówno na aktywizację jednostek, jak i całych społeczności lokalnych).

CDR w Krakowie jest odpowiedzialne za działania na rzecz rozwoju gospodarstw opiekuńczych realizowane w ramach międzyresortowego projektu (Nie)samodzielni, który jest elementem wdrażania Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

W roku 2017 specjaliści CDR w Krakowie podjęli inicjatywy zmierzające do zdiagnozowania potencjału gospodarstw

rolnych do pełnienia funkcji opiekuńczych oraz możliwości współpracy w tym zakresie z samorządami oraz podmiotami ekonomii społecznej. Raporty z badań zrealizowanych w ramach projektów „Gospodarstwa opiekuńcze - budowanie sieci współpracy” oraz „Gospodarstwa opiekuńcze - rozwój usług społecznych na obszarach wiejskich” dały jednoznaczne wytyczne odnośnie dalszych działań. Zainteresowanie rolników działalnością opiekuńczą jest bardzo duże. Funkcje opiekuńcze mogłyby być realizowane w gospodarstwach rolnych w ramach działalności gospodarczej lub w ramach współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Istnieje jednak potrzeba opracowania regulacji, które wyznaczą ramy prawne funkcjonowania gospodarstw opiekuńczych. Niezbędne jest określenie rodzaju i standardu usług, które mogłyby być świadczone przez rolników oraz ułatwienie współpracy pomiędzy rolnikami, samorządami i PES. Odpowiedzią na to zapotrzebowanie będzie kolejny projekt CDR w Krakowie - „GROWID - Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań demograficznych”. Zyskał on finansowanie w ramach Programu Gospostrateg, który jest wdrażany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Działania w ramach

projektu GROWID realizowane będą w ramach konsorcjum, w skład którego oprócz CDR w Krakowie wchodzi także Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Projekt jest dwuetapowy: w fazie badawczej zostanie stworzony optymalny model gospodarstwa opiekuńczego, a w fazie wdrożeniowej zostaną opracowane regulacje prawne umożliwiające jego zastosowanie w Polsce. Skuteczna realizacja projektu będzie wymagała współpracy z sektorem pomocy społecznej oraz zainteresowanymi podmiotami ekonomii społecznej i OWES-ami.

Niezależnie od projektu GROWID, CDR w Krakowie realizuje obecnie projekt „|CARE-T-FARMS”, który jest finansowany w ramach programu Erasmus+. Efektem projektu będzie stworzenie platformy edukacyjnej dla osób zainteresowanych założeniem i prowadzeniem gospodarstwa opiekuńczego dla osób niepełnosprawnych. Aktualne informacje można śledzić na stronie: <http://www.care-t-farms.eu>.

Osoby zainteresowane ideą gospodarstw opiekuńczych zapraszamy do zapoznania się z publikacjami dostępnymi na prowadzonej przez CDR w Krakowie stronie internetowej: www.gospodarstwa-opiekuncze.pl.

Dobre wyobrażenie o tym, jak w praktyce może wyglądać łączenie działalności rolniczej i opiekuńczej dają produkty wypracowane w projekcie „Zielona opieka - gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim”, który był realizowany przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie w partnerstwie z Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie”: <http://www.opieka.kpodr.pl>.

Zachęcamy także do kontaktu z nami w sprawach związanych z rozwojem ekonomii społecznej i usług społecznych na obszarach wiejskich.

Konrad Stępnik

Kierownik Działu
Rozwoju Obszarów Wiejskich
CDR Kraków

Józefina Król

Specjalista ds. Rozwoju
Obszarów Wiejskich
CDR Kraków

MAŁOPOLSKI INKUBATOR INNOWACJI SPOŁECZNYCH

PRZEGLĄD INNOWACJI SPOŁECZNYCH - TO TU ZACZYNA SIĘ HISTORIA!

Za górami, za lasami, za siedmioma dolinami... Tymi słowami rozpoczyna się większość książek znanych z dzieciństwa. Otóż, dziś zapraszamy ponownie w świat historii. Historii których autorem nie jest Andersen, Bracia Grimm czy Perrault a samo życie. Mowa o 14 innowacjach społecznych, które wraz z ogłoszoną przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie I turą konkursu na innowacje społeczne w obszarze usług opiekuńczych dla osób zależnych otrzymały wsparcie Małopolskiego Inkubatora Innowacji Społecznych. Serdecznie zapraszamy do zapoznania się z historiami, od których zaczyna się zmiana!

Profilaktyka, systematyczne ćwiczenia, samodzielność, rehabilitacja - wszystko to jest ważne dla osoby starszej, ale zapewnienie sobie potrzebnych zajęć wydaje się nieosiągalne, kosztowne, kłopotliwe. Trudno znaleźć motywację do codziennej drobnej aktywności. To powody powstania ścieżki moto-sensorycznej - innowacyjnego pomysłu Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, który zawiera projekt architektoniczny obejmujący: pojedyncze stanowiska do samodzielnych ćwiczeń oraz warianty połączenia ich i umiejscowienia w przestrzeni publicznej. Rozwiązanie zakłada „skłonienie” seniora do regularnych ćwiczeń podnoszących sprawność fizyczną, poprzez wkomponowanie tych stanowisk w ciąg komunikacyjny (np. na osiedlu, w drodze do sklepu, przychodni, przystanku). Taka aktywność na pewno usprawni, a może nawet rozbudzi potrzebę i chęć częstszego ćwiczenia a tym samym podniesie sprawność i poprawi samopoczucie. Model został przygotowany w taki sposób aby różne jego wersje (wybór stanowisk) możliwe były do zaimplementowania zarówno w ramach małych jak i dużych budżetów (gmin, placówek prywatnych, sanatoriów, hoteli).

Dodatkowo innowacja zawiera projekt tablicy piktogramowej, zawierającej zestaw ćwiczeń do samodzielnego wykonywania

Człowiek z głęboką wieloraką niepełnosprawnością. Ma 27 lat, nie widzi, samodzielnie nie je, nie chodzi, nie siedzi, nie mówi. Pozostaje pod wyłączną opieką rodziców, gdyż jako osoba po 25 roku życia nie ma możliwości uczęszczania na Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Luka w systemie opieki, stanowiła inspirację dla członków Polskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie, aby wykorzystując założenia metody bazalnej, opracować model wsparcia pozwalający na „bierny udział” osoby z niepełnosprawnością w codziennym życiu kameralnej, rodzinnej placówki dziennego pobytu, przystosowanej do wyjątkowych potrzeb osób głęboko wielorako niepełnosprawnych.

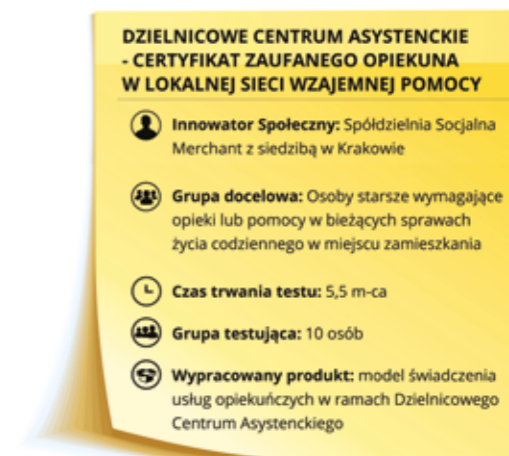

Życie wielu osób z niepełnosprawnością intelektualną toczy się wokół pełnego troski domu rodzinnego gdzie otoczeni są rodzicielską opieką. Okres ich dorastania oszczędza rodzicom części trudności wychowawczych typowych dla wieku pokwitania, niestety równocześnie przysparzając innych. Nadmierne lanknienie, brak pomocy i świadomości rodziców, powoduje, że dzieci w dorosłe życie wchodzą jako osoby z otyłością II stopnia. Stają się osobami leżącymi, nad którymi z dnia na dzień coraz trudniej sprawować opiekę. Problem ten został dostrzeżony przez Powiat Wielicki, w którym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie opracowało system wsparcia dla rodzin, który borykają się z takimi sytuacjami. Powołany został zespół specjalistów, skupiający lekarza, dietetyka, rehabilitanta, pielęgniarkę, pracownika socjalnego i psychologa, świadczących wsparcie indywidualnie w domu każdej z osób, ucząc rodzinę i osobę z niepełnosprawnością jak dbać o zdrową dietę, wprowadzać i respektować zasady prawidłowego żywienia.

Mężczyzna, lat 65. Wesoły i towarzyski. Wspólnie z żoną wychowali dwoje dzieci, które usamodzielnili się i zakładały rodziny. Przechodząc na emeryturę zdecydowali z żoną, że poświęcą czas sobie i zwiedzają świat. Życie jednak weryfikuje ich plany w sposób nagły - kiedy żona

wraca z zakupów zastaje męża w fotelu, bez kontaktu, z niepokojącym wyrazem twarzy. Pogotowie, szpital, diagnoza - rozległy wylew. Zamiast perspektywy podróży pojawia się konieczność zabrania do domu leżącego, nie-samodzielnego, milczącego mężczyzny a wraz z tym, setki pytań o nową codzienność. Na pytania te znają odpowiedź założycielki Centrum Opieki Domowej w Krakowie, które zaproponowały innowacyjną usługę Organizatora Kompleksowej Opieki w Miejscu Zamieszkania. Stanowi ofertę wielowymiarowej pomocy (np. informacje na temat potrzebnego sprzętu, sposobu karmienia, pielęgnacji) w pierwszych 24 godzinach po zakończeniu hospitalizacji i powrocie pacjenta do domu. Jest wyposażeniem rodziny w całą niezbędną wiedzę jak w warunkach domowych zorganizować i sprawować opiekę nad osobą zależną. Daje wsparcie i pomaga przetrwać najtrudniejszy okres.

Na ziemi żyje blisko 7,5 miliarda ludzi. W Krakowie ponad 700 tysięcy. A ciągle osoby starsze nie mają wystarczającej ilości pomocnych dłoni, które wesprą gdy pojawi się potrzeba. Co w sytuacji gdy mąż, żona, synowa na których na co dzień mogą liczyć złamie rękę? Złapie grype? Wyjedzie w delegację? Kto wtedy przyniesie chleb, pójdzie na pocztę, naprawi ciekący kran, doniesie skierowanie do lekarza? Czy osoba, którą poproszą o pomoc nie skrzywdzi ich, nie oszuka? Zaradzić temu problemowi postanowiła Spółdzielnia Socjalna Merchant z siedzibą w Krakowie oferując seniorom stworzenie dzielnicowego centrum asystenckiego - lokalnej sieci wzajemnej pomocy osób starszych i opiekunów oraz wdrażając system certyfikowania opiekunów osób starszych działających lokalnie. Proponowana sieć to swoisty „lokalny bank usług”, w ramach którego osoby chętne do nieodpłatnego świadczenia drobnych usług na rzecz np. starszego sąsiada będą mogły wymieniać się tymi usługami i wzajemną opieką świadcząc pomoc w obrębie ulicy czy dzielnicy.

Poniedziałek - nic. Wtorek, środa, czwartek - nic. Piątek, sobota - nic. Niedziela - msza święta. Prowadzący do przygnębienia, ograniczenia i zawężenia możliwości percepcyjnych schemat tygodnia dotyczy dziś części seniorów - szczególnie tych z mniejszych miejscowości i wsi, posiadających ograniczone zaplecze finansowe. Poniedziałek - ergoterapia. Wtorek - nic. Środa - spacer. Czwartek - trening pamięci. Piątek - nic. Sobota - nic. Niedziela - msza święta. Oto przegląd tygodnia po wprowadzeniu usługi domowej terapii zajęciowej oferowanej przez Stowarzyszenie „Być” z Krakowa, które udostępnia w mieszkaniach seniorów z trudnościami w poruszaniu się, mającymi opór przed wyjściem do lokalnej społeczności i borykającymi się z innymi ograniczeniami - różnorodne formy terapii zajęciowej. Terapeuci pomagają im utrzymać sprawność psychiczną, fizyczną i inspirują do kreatywnego wykorzystania czasu wolnego.

Podczas wieloletniej pracy z pacjentami fizjoterapeuci zauważyli, że osoby po udarach, z przykurczem kończyn górnych, największą trudność mają z „odwodzeniem”

ręki. Zwiększenie zakresu ruchu w tym obszarze znacząco wpływa na samodzielność pacjenta. W odpowiedzi na tę potrzebę powstał aparat - rękawica, którego zadaniem jest wesprzeć osobę po udarze i ułatwić jej czynności samoobsługowe i codzienną aktywność.

Zgrabiące, sztywne palce noszące ślad choroby zwyrodnieniowej stawów skutecznie utrudniają manewrowanie sztućcami, czesanie, zasunięcie zamka w ulubionej kurtce. Silny ból kręgosłupa będący dodatkowym plonem wieloletniej pracy na roli nie pozwala samodzielnie ustać pod prysznicem, zejść po schodach do ogródka, na czas dotrzeć do toalety w razie potrzeby, zdjąć garnka ze zbyt wysokiej półki kuchennej. Zmniejszona koncentracja czy luki w pamięci spowodowane postępującą chorobą otępienną nie pozwalają odnaleźć mleka w lodówce, w licznie zgromadzonych bibelotach dostrzec czapki. Taki stan rzeczy utrudnia, a z czasem uniemożliwia seniorom, samodzielne, niezależne funkcjonowanie we własnych „czterech ścianach”. Tymczasem, wystarczy obniżyć kuchenną półkę, pod prysznicem umieścić stóelek, uprzątnąć zbędne przedmioty z podłóg, szafek i stołów, zwykłe sztućce zastąpić sztućcami z pogrubionymi rączkami, przy łóżku postawić przenośną toaletę. W meandrach dostępnego sprzętu ułatwiającego korzystanie z przestrzeni domowej pomaga poruszać się terapeuta przestrzeni. Innowacyjny specjalista, którego zadaniem jest prosta i niskokosztowa reorganizacja przestrzeni życia seniora i nauka poruszania się w tym nowym „świecie” wykreowanym przez Panią Urszulę Żmudzińską - pomysłodawczynię rozwiązania.

Osamotnieni, zmęczeni, z ograniczonymi możliwościami finansowymi, często przygnębieni. Seniorzy, mieszkający w miastach, miasteczkach i wsiach. Dzięki rozwiązaniu zaproponowanemu przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miechowie mają szansę wyjść na spacer, opowiedzieć o swoim życiu, podzielić się troskami, odkrywać małe radości i realizować swoje pasje. Mowa o nowej specjalizacji - asystencie osoby starszej, którego zadaniem jest towarzyszenie seniorom w codziennym życiu. Bycie wspierającym i empatycznym słuchaczem a jednocześnie organizatorem aktywności osób starszych. Pośrednikiem między instytucjami a seniorem, pomocną dłońią w spełnianiu drobnych życzeń jak np. wspólne wyjście do kościoła czy odwiedziny u sąsiadki.

Osoby niewidome i słabo widzące od urodzenia zmuszone są prosić o pomoc w sytuacjach gdy samodzielnie nie są w stanie czegoś zrobić, osiągnąć, dojść.

Niie uważają siebie za osoby chore, „niesamodzielne” ponieważ nie są przykuci do łóżka, nie leżą w szpitalu. Ale wykonując swoje obowiązki i zwykłe życiowe zadania napotykać na trudności, które dla osoby widzącej są trudne do wyobrażenia. Historii o codziennych zmaganiach usłyszeć można wiele - jedna z nich stała się inspiracją dla Gminy Kęty, która zaproponowała proste i skuteczne rozwiązanie. Polega ono na umieszczeniu przy wejściu do wielkopowierzchniowego, samoobsługowego sklepu - dzwonka, który w dyskretny sposób informuje przeszkoloną osobę spośród personelu, że do sklepu weszła osoba, która wymaga wsparcia w zrobieniu zakupów. Z rozwiązania mogą korzystać zarówno osoby niewidome, jak również poruszające się na wózkach inwalidzkich czy starsze.

MOBILNE CENTRUM POMOCY DLA OSÓB STARSZYCH

- Innowator Społeczny:** Stowarzyszenie Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno - Gospodarczego „Klucz” Oddział w Pałecznicy
- Grupa docelowa:** Osoby starsze wymagające opieki w miejscu zamieszkania
- Czas trwania testu:** 6 m-cy
- Grupa testująca:** 10 osób
- Wypracowany produkt:** model pracy z osobami starszymi w ramach Mobilnego Centrum Pomocy

AGROTRENINGI- METODY PRACY Z OSOBAMI STARSZYMI NA OBSZARACH WIEJSKICH

- Innowator Społeczny:** Agnieszka Król
- Grupa docelowa:** Osoby starsze wymagające opieki w miejscu zamieszkania
- Czas trwania testu:** 6 m-cy
- Grupa testująca:** 6 osób
- Wypracowany produkt:** model pracy z seniorami w ramach gospodarstw opiekuńczych

Starsze osoby, mieszkające w oddaleniu od miasteczek czy większych wsi pozostają osamotnione w obliczu wyzwania jakie stawia przed nimi codzienność. Często niezamożni, niemobilni, niesamodzielni w wielu obszarach życia, a jednocześnie pełni godności i niechętni do przyjmowania pomocy. Strach przed stygmatyzacją, źle pojmowana „duma” czy własne przekonania, utrudniały im skorzystanie z pomocy systemowej, a samodzielne życie z każdym rokiem stanowiło coraz większą trudność. Widząc potrzeby mieszkańców i lokalne wyzwania, Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju „Klucz” oddział w Pałecznicy, opracowało program wielowymiarowego wsparcia w pięciu obszarach, zapewniając kompleksową, a jednocześnie dyskretną pomoc na rzecz osób zależnych, zamieszkujących tereny wiejskie o słabej infrastrukturze. Zaangażowano 5 specjalistów, którzy świadczyli wsparcie i rozwiązywali problemy osób starszych z zakresu: pomocy prawnej, porad dietetycznych, planowania budżetu domowego, motoryki oraz innowacyjnego narzędzia jakim jest coaching/mentoring senioralny.

Seniorzy mają potencjał, którego czasem sami nie są świadomi, trzeba go tylko na nowo odkryć. Udało się to w gospodarstwie edukacyjnym w Niezwojowicach. Rosnące zainteresowanie zwyczajami „starej wsi”, które wraz z ostatnimi mieszkańcami odchodziły w zapomnienie, przyczyniło się do stworzenia przestrzeni dla opracowania i przetestowania scenariuszy zajęć w gospodarstwach opiekuńczych, które będą tworzone na terenach wiejskich. Panie z Niezwojowic „wróciły do przeszłości” i jako mentorki tradycji pomogły w opracowaniu scenariuszy zajęć wykorzystujących lokalny potencjał i odnoszących się do tradycji polskiej wsi.

CZAS NA AKTYWNOŚĆ! PLATFORMA INTERNETOWA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

- Innowator Społeczny:** Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „Tęcza” w Krakowie
- Grupa docelowa:** Osoby niepełnosprawne wymagające usług asystenckich przy uczestniczeniu w życiu społecznym i obywatelskim
- Czas trwania testu:** 6 m-cy
- Grupa testująca:** 10 osób
- Wypracowany produkt:** platforma internetowa dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną, wspierającej ich aktywność w sferze kulturalno-społecznej

POMOST - APLIKACJA WSPIERAJĄCA NIEZALEŻNE ŻYCIE OSÓB STARSZYCH

- Innowator Społeczny:** Łukasz Krzyżowski
- Grupa docelowa:** Osoby starsze i z niepełnosprawnością wymagające usług opiekuńczych i asystenckich
- Czas trwania testu:** 3 m-ce
- Grupa testująca:** 5 osób
- Wypracowany produkt:** mobilna aplikacja poMOST

Znają swoich rodziców, rodzeństwo, najbliższą rodzinę. Regularnie odwiedzają fizjoterapeutę, neurologa, lekarza internistę. Spotykają się z przyjaciółmi w Warsztatach Terapii Zajęciowej czy Środowiskowym Domu Samopomocy. Słyszą czasami jak ktoś wspomina o kinie, siostra wychodzi z koleżankami na sorbet owocowy, a brat umawia się ze znajomymi na gokarty. Czy te sposoby spędzania czasu rzeczywiście są poza ich zasięgiem? Dzięki „Platformie internetowej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną” dzień osób z zespołem Downa czy autyzmem nie kończy się o 15.00 wraz z końcem zajęć w WTZ, ale trwa nadal. Przy użyciu smartphona lub komputera, mogą nawiązać znajomość z rówieśnikami i samodzielnie gospodarować czasem wolnym, wybierając ofertę, spośród możliwości wyselekcjonowanych przez moderatora. Osoba moderatora jednocześnie podnosi bezpieczeństwo os. niep. podczas korzystania z internetowych kanałów komunikacji.

Zakończenie przedstawionych historii już znamy - część z nich okazała się „strzałem w dziesiątkę”, część wymaga jeszcze modyfikacji i redefinicji założeń. Natomiast Autorzy Innowacji: „Zakupy bez barier”, „Ścieżka moto-sensoryczna”, „Czas na aktywność! Platforma internetowa dla osób z niepełnosprawnością intelektualną”, „Organizator Kompleksowej Opieki w Miejscu Zamieszkania” nie zapisali jeszcze ostatnich stron opowieści - ich rozwiązania bowiem, zostały przez Radę Innowacji Społecznych wybrane do upowszechnienia w skali kraju. Zachęcamy do śledzenia dalszych działań związanych z procesem upowszechniania w kolejnych numerach es.O.es.

Dominika Marszałek - Rojek i Karolina Walocha
Specjaliści ds. realizacji projektu Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych

GALERIA MAŁOPOLSKICH INNOWACJI SPOŁECZNYCH

Jest ich 14, każda żyje swoim własnym życiem, pomagają seniorom lub osobom z niepełnosprawnością. Niektóre są techniczne, niektóre pomagają w sytuacji kryzysowej, w ramach innych można spróbować schudnąć albo poprawić swoją koordynację ruchową. Są młode, dopiero co wykuły się w Inkubatorze, ale z odwagą wchodzą w świat, zresztą świat pewnie jeszcze o nich nie raz usłyszy!

Mowa o innowacjach przetestowanych w Małopolskim Inkubatorze Innowacji Społecznych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, które 6 czerwca stworzyły unikatową galerię „INNO - ROPS!” – wystawę w parku Willi Decjusza w Krakowie. Każdy z 14 Innowatorów miał swoje stanowisko, przy którym z użyciem rekwizytów, prototypów i innych, często pomysłowych eksponatów, opowiadał o swojej innowacji. Dzięki tej prezentacji goście galerii mogli zrozumieć na czym polegają nowatorskie rozwiązania i wyobrazić je sobie w działaniu. Piękne i efektowne makiety „Ścieżki moto-sensorycznej” przygotowane przez studentów Politechniki Krakowskiej, „wieszak bazalny” i inne akcesoria związane z koncepcją postrewalidacji prezentowaną przez PSONI w Nowym Targu, wyborne i dietetyczne desery zaserwowane przez pracowników

PCPR w Wieliczce, realizujących innowację pn. „Stop otyłości” czy stoisko Gminy Kęty wyposażone w dzwonek, koszyki sklepowe i inne elementy niezbędne by odtworzyć przestrzeń „Zakupów bez barier” – pomogły widzowi wczuć się w klimat małopolskich innowacji.

Gościem specjalnym wydarzenia był Pan Grzegorz Drozd, ekspert ds. innowacji społecznych przy Komisji Europejskiej. Przez cały dzień towarzyszył małopolskim innowatorom i jak sam powiedział wraca do Brukseli zbudowany, pełen pomysłów, energii i pasji, którą podzielili się z nim innowatorzy społeczni. Licznie zgromadzone grono zainteresowanych otrzymało możliwość nie tylko wymiany doświadczeń z Grantobiorcami ale również uczestnictwa w warsztatach storytellingu kształtujących umiejętność efektywnego i skutecznego opowiadania o swoich innowacjach.

Warsztat przeprowadziła Pani Magdalena Petryniak, Prezes Story Seekers® Polska, certyfikowany trenera Mike Bosworth Leadership w zakresie metodologii Story Seekers®. Podczas spotkania innowatorzy wraz z członkami Inkubatora szukali odpowiedzi na pytania: Jak mówić o innowacjach, jak zapewnić przestrzeń

i warunki, w których innowator przetestuje swoje rozwiązanie? W końcu, jak opowiadać o swoich rozwiązaniach tak, aby świat chciał je poznać i stosować?

Całodzienna praca ponad 40 innowatorów, którzy przez ostatnie kilka miesięcy testowali swoje pomysły utwierdza w przekonaniu, że właśnie w takich, oddolnych inicjatywach dokonuje się zmiana społeczna. Funkcja i zadanie Inkubatora to mieć przekonanie, że to osoby, które są blisko ludzi i środowisk, w których widzą nierozwiązane problemy społeczne widzą więcej

i mają przede wszystkim pomysły jak rozwiązać problem!

Galeria Małopolskich Innowacji Społecznych była częścią Małopolskiego Festiwalu Innowacji Trendy Talenty i High-Tech.

Dominika Marszałek - Rojek
Specjalista ds. realizacji projektu
Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych

KIEDY WIEMY, ŻE INNOWACJA SPOŁECZNA DZIAŁA?

Innowacje społeczne są koncepcją, która inspiruje dziś do badań i zachęca do formułowania i wdrażania nowych pomysłów dla przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom rozwojowym. Niosą one ze sobą nowe, bardziej skuteczne metody rozwiązywania problemów społecznych

Powołane przy Komisji Europejskiej konsorcjum Theoretical, Empirical and Policy Foundations for Social Innovation in Europe określiło innowacje społeczne jako **rozwiązania efektywne, nowatorskie, odpowiadające na rzeczywiste potrzeby społeczne, zwiększające społeczny potencjał do działania i prowadzące od pomysłu do jego wdrożenia.**

Po czym jednak poznamy, że opracowana czy przetestowana innowacja społeczna działa? Jak zbadamy, że zrealizowane przez nas działania przyniosły zamierzone efekty?

Z podpowiedzią może nam przyjść analiza kryteriów, które pozwolą ocenić czy dane działania można uznać za innowacje społeczne.

- **Nowość**, która jest wyrażona przede wszystkim tym, że innowacje społeczne nie muszą być całkowicie oryginalne i wyjątkowe; wystarczy, że są nowe w danej dziedzinie, branży regionie, na rynku czy dla użytkownika lub mają być stosowane w nowy sposób.

satysfakcji z obsługi lub zmniejszenia kosztów.

- **Spełnienie potrzeb społecznych**, odpowiedź na dobrze zdiagnozowane deficyty występujące w społeczeństwie.

- **„Od pomysłu do realizacji”**, czyli fakt, że innowacje pociągają za sobą praktyczne zastosowanie lub realizację nowego pomysłu, a zatem są gotowe do implementacji.

- **Skuteczność**, rozumiana jako wymierna poprawa wyników dotyczących np. jakości, poziomu

- **„Zwiększanie zdolności społeczeństwa do działania”** przez tworzenie nowych ról i relacji, rozwój zasobów i zdolności oraz lepsze wykorzystanie zasobów i środków¹.

Aby jednak innowacje społeczne mogły sprostać wyzwaniom, które stoją przed

¹ A. Wiktorska-Świećka, D. Woron, M Klimowicz, „Zarządzanie Innowacjami Społecznymi. Trendy, perspektywy, wyzwania.” Difin 2015, str. 14

współczesnym światem, konieczne jest sprawdzenie, czy innowacje rzeczywiście odpowiadają na zdiagnozowane problemy i określone potrzeby. Przydatnym i prostym narzędziem, które warto zastosować jest narzędzie Teorii Zmiany (Theory of Change).

Narzędzie to pomaga określić, jaki rodzaj działalności lub interwencji doprowadzi do wyników wstępnych, które z kolei doprowadzą do zmiany i osiągnięcia długoterminowego celu. Podejście Teorii Zmiany może zostać użyte zarówno do planowania działań jak i ich ewaluacji. Na etapie planowania, pomaga powiązać działania ze szczegółowym zrozumieniem, jak faktycznie zachodzą zmiany. Na etapie ewaluacji umożliwia zmierzenie postępów w osiąganiu długoterminowych celów wykraczających poza identyfikację wyników innowacji.

Jak zatem zastosować to podejście? Zapraszamy do zapoznania się z poniższym grafem, który z powodzeniem możecie Państwo zastosować w planowaniu lub ocenie swoich działań, przedsięwzięć czy innowacji.

do powstania jednego produktu. Nie ma tu jednej ścieżki. Każdy projekt i każda innowacja wymaga zbudowania osobnej, zindywidualizowanej drogi, która doprowadzi nas do oczekiwanej zmiany, lub pokaże, że zaplanowane działania, nie prowadzą do założonych efektów i wymagają zmian lub zaprzestania tych działań.

Teoria Zmiany została przez nas zastosowana w Małopolskim Inkubatorze

14 bardzo różnych przedsięwzięć, które dzięki jednolitej ramie merytorycznej można było ostatecznie porównać i zobaczyć w jaki sposób przyczyniają się do zmiany społecznej.

Wszystkich Państwa, którym idea Teorii Zmiany przypadła do gustu, zapraszamy na stronę internetową: www.theoryofchange.org, gdzie znajdziecie Państwo więcej inspirujących materiałów na ten temat.

TEORIA ZMIANY

KIEDY WIEMY, ŻE INNOWACJA SPOŁECZNA DZIAŁA?

Warto rozpisnąć wszystkie etapy na dosyć szczegółowym poziomie i w precyzyjny sposób aby zobaczyć, czy na pewno nie zapomnieliśmy o jakimś działaniu czy rezultacie. Może się też zdarzyć, że jedno działanie będzie generować wiele produktów, lub wprost odwrotnie, kilka działań doprowadzi

Innowacji Społecznych. Każda z przetestowanych innowacji została opisana zgodnie z przedstawionym schematem. Analiza ta została dokonana na etapie ewaluacji - w trakcie mierzenie osiąganych efektów danego rozwiązania. Dzięki temu prostemu podejściu udało nam się dokonać szczegółowej analizy

Katarzyna Ociepka- Miąsik

Specjalista ds. ewaluacji
Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych

PROJEKT SAMI-DZIELNI!

SAMI-DZIELNI! - NOWA PERSPEKTYWA MIESZKALNICTWA WSPOMAGANEGO

Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie wspólnie z Gminą Miasta Tarnowa i Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - Kołem w Tarnowie realizuje od 1 kwietnia br. projekt pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, II Oś Priorytetowa - Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Celem głównym projektu jest opracowanie i przetestowanie jednego standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w tym dla osób z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osób głuchoniewidomych, osób niewidomych z niepełnosprawnością fizyczną oraz osób chorujących psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną) jako form zdeinstytucjonalizowanych. Powyższe rozwiązanie ma umożliwić osobom z różnego rodzaju sprzężonymi niepełnosprawnościami niezależne życie, rozumiane jako posiadanie zdolności dokonywania wyborów i podejmowania decyzji, m.in. odnośnie miejsca zamieszkania, współmieszkańców oraz sposobu organizacji życia codziennego. Opracowany i testowany w ramach projektu standard zakłada rozwój usług świadczonych osobom z niepełnosprawnościami sprzężonymi, które nie są w stanie prowadzić w pełni samodzielnego życia we własnym mieszkaniu i wymagają dodatkowych usług wspomagających ich samodzielność,

świadczonych w ramach mieszkalnictwa wspomaganego. Standard będzie wypracowany z uwzględnieniem wewnętrznego zróżnicowania grupy osób z niepełnosprawnościami sprzę-

żonymi, ich indywidualnych potrzeb i specyficznych ograniczeń, będzie więc służył indywidualizacji usług w mieszkaniach o charakterze wspieranym, w oparciu o założenia zawarte w dokumencie „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na

poziomie lokalnych społeczności” oraz będzie uwzględniał rozwiązania dot. mieszkalnictwa wspomaganego wypracowane w ramach projektów realizowanych w IV Osi Priorytetowej PO WER.

Ponadto, w opracowanym modelu zostaną uwzględnione zapisy artykułu 19 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych poprzez:

- 1) usługi z zamieszkaniem w lokalu zewnętrznym (mieszkanie wspomaganym);
- 2) usługi realizowane w mieszkaniach osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Mieszkanie wspomagane to usługa społeczna świadczona w społeczności

lokalnej w postaci mieszkania lub domu, przygotowującego osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zapewniającego pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkanie lub dom może być prowadzone w formie mieszkania:

a. treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności, m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji;

b. wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami, wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich. Formą mieszkania wspomaganego nie jest mieszkanie socjalne.

Grupę docelową projektu stanowią jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne z województwa małopolskiego. W ramach projektu wsparciem zostanie objętych 5 gminnych JST z obszaru województwa małopolskiego, zróżnicowanych pod względem sytuacji społeczno-demograficznej, (w których występują zdiagnozowane potrzeby w zakresie obszaru wsparcia projektu), w których pilotażowo wdrożony zostanie standard funkcjonowania mieszkań wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi jako form zdeinstytucjonalizowanych, opracowany w ramach projektu. Odbiorcami wsparcia będą osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym co najmniej osoby z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osoby głuchoniewidome, osoby niewidome z niepełnosprawnością fizyczną oraz osoby chorujące psychicznie

z niepełnosprawnością fizyczną, ich rodziny oraz otoczenie.

PROJEKT JEST REALIZOWANY OD KWIETNIA 2018 DO MARCA 2022 R. I PODZIELONY JEST NA 3 ETAPY:

1 etap (8 miesięcy) - opracowanie jednego standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w tym dla osób z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, osób głuchoniewidomych, osób niewidomych z niepełnosprawnością fizyczną oraz osób chorujących psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną) oraz wybór gmin w których będzie wdrażany / testowany standard;

2 etap (35 miesięcy) - testowanie / wdrożenie standardu w 5 gminach województwa małopolskiego, w tym okresie m.in. dostosowanie / adaptacja lokali do funkcji mieszkania wspomaganego zgodnie z opracowanym standardem, zakup wyposażenia i sprzętu dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, urzędzeń i technologii wspomagających; przygotowanie personelu do świadczenia usług wysokiej jakości wg standardu w tych mieszkaniach; zamieszkiwanie osób z niepełnosprawnościami w mieszkaniu; działania dedykowane rodzicom/opiekunom osób niesamodzielnym. W okresie testowania możliwa będzie modyfikacja modelu w celu optymalnego dopasowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz do zmieniających się ram prawnych, umożliwiając jego stosowanie w przyszłości.

3 etap (5 miesięcy) - realizowany w przyszłości po zakończeniu pilotażu, w trakcie którego zostaną opracowane rekomendacje, a przetestowany model będzie upowszechniony

wśród jednostek samorządu terytorialnego, osób niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych oraz innych grup odbiorców.

Wszystkich zainteresowanych projektem, udziałem w opracowaniu standardu lub w testowaniu prosimy o kontakt z zespołem projektu.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie ul. Piastowska 32, tel. 124220636 wew. 39;

email: Sami-Dzielni@rops.krakow.pl

Piotr Maurek

Kierownik projektu „Sami-dzielni!

Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

Projekt: *Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej*

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt: *Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych*

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

MAŁOPOLSKI SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Dla wszystkich zainteresowanych rozwojem działalności w obszarze ekonomii społecznej (osób, organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, itp.) dostępne będą m.in.:

- warsztaty i szkolenia,
- dotacje na rozpoczęcie i rozwój działalności przedsiębiorstw społecznych,
- usługi wspierające rozwój istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Powyższe wsparcie dostępne będzie w każdym z pięciu subregionów Małopolski w Małopolskich Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Wszystkie informacje dostępne będą na stronie: www.es.malopolska.pl w zakładkach dot. poszczególnych subregionów.

SUBREGION KRAKOWSKI

Obejmuje powiaty:

- miechowski
- krakowski
- m. Kraków
- proszowicki
- wielicki
- bocheński
- myślenicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
MISTIA**

ul. Floriańska 31, 31-019 Kraków
tel.: 12 633 51 54

SUBREGION MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Obejmuje powiaty:

- olkuski
- chrzanowski
- oświęcimski
- wadowicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Spółdzielnia Socjalna Opoka**

Olkusz, ul. Floriańska 2
tel.: 32 307 02 67

Punkt Coworkingu Społecznego

Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.

Chrzanów, ul. Grunwaldzka 5
tel.: 32 62 30 635

SUBREGION PODHALAŃSKI

Obejmuje powiaty:

- suski
- nowotarski
- tatrzański

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja Rozwoju Regionu Rabka

ul. Orkana 16 b
34-700 Rabka-Zdrój
tel.: 18 26 77 739 w. 32

SUBREGION TARNOWSKI

Obejmuje powiaty:

- dąbrowski
- m. Tarnów
- tarnowski
- brzeski

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego

ul. Św. Anny 5, II Piętro
33-100 Tarnów
tel.: 14 307 01 31

SUBREGION SĄDECKI

Obejmuje powiaty:

- gorlicki
- nowosądecki
- m. Nowy Sącz
- limanowski

PUNKT INFORMACYJNY:

**Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
i Oświatowych „Cumulus”**

ul. Nawojowska 4
33-300 Nowy Sącz
tel.: 781 651 201